

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. วิธีดำเนินการทดลอง
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้เป็นนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนสุระนารายณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 14 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 319 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ตำบลม่วงค่อม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรีในเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 มีห้องเรียน 2 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 64 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบง่าย แล้วสุ่มอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 5E และกลุ่มควบคุมจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของกรมวิชาการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย และเก็บข้อมูล ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 5E
2. แผนการจัดการเรียนรู้ปกติ
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
4. แบบวัดเจตคติต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้วัฏจักรการเรียนรู้ 5E ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระที่ 1 จำนวนและการดำเนินการ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1

1.2 ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 5E จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3 เลือกเนื้อหาสาระจากหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน วัดสว่างอารมณ์ พุทธศักราช 2546 ซึ่งมีพื้นฐานมาจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ช่วงชั้นที่ 1 เรื่อง โจทย์ปัญหาหารคน

1.4 สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย

1. สาระสำคัญ
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง / จุดประสงค์
3. สาระการเรียนรู้ / เนื้อหา
4. กิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 5E ซึ่งมีขั้นตอน

ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ขั้นที่ 2 ขั้นสำรวจ / ขั้นสำรวจข้อมูลเพื่อการค้นพบ

ขั้นที่ 3 ขั้นอธิบาย / ขั้นนำเสนอข้อมูลเพื่อการค้นพบ

ขั้นที่ 4 ขั้นขยายหรือประยุกต์ใช้โมเดล / ขั้นประยุกต์ใช้

ขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้

5. สื่อการเรียนการสอน

6. การวัดผลและการประเมินผล

7. บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ / ข้อเสนอแนะ

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ประธานกรรมการผู้ควบคุมงานวิจัยตรวจและปรับปรุงแก้ไข แล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วัฏจักรการเรียนรู้ 5E ตรวจเพื่อพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสมของผู้เรียน

1.6 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ เพื่อจัดทำให้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์สำหรับนำไปใช้ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2 แผนการจัดการเรียนรู้ปกติ

2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ช่วงชั้นที่ 1

2.2 ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติ และสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย

จัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย

1. สาระสำคัญ
2. จุดประสงค์
3. เนื้อหา
4. กิจกรรมการเรียนการสอน มีขั้นตอน
  - 4.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
  - 4.2 ขั้นสอน
  - 4.3 ขั้นฝึกทักษะ
  - 4.4 ขั้นนำความรู้ไปใช้
  - 4.5 ขั้นประเมินผล
5. สื่อการเรียนการสอน
6. การวัดและประเมินผล
7. บันทึกหลังการจัดกิจกรรม / ข้อเสนอแนะ

2.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ปกติ ไปให้ประธานกรรมการผู้ควบคุมงานวิจัยตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนและกิจกรรมต่าง ๆ

2.4 นำแผนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านพิจารณาความสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา และวิธีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.5 ปรับปรุงแก้ไขแผนการสอนตามปกติ สำหรับไปใช้ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักการสร้างแบบทดสอบ จากหนังสือเทคนิค การเขียนข้อสอบของชาวาล แพร์ติกุล (2522, หน้า 1-102)

3.2 สร้างแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณา เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ข้อสอบนั้นสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3.3 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบตามคำแนะนำนำแบบทดสอบที่ได้จากการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านมาคำนวณหาค่าตรงความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับจุดประสงค์ เลือกข้อทดสอบอยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 - 1.00

3.4 นำแบบทดสอบไปทดสอบ (Try Out) ครั้งที่ 1 เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ จำนวน 32 คน จากนั้นนำมาตรวจและให้คะแนนโดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน

3.5 นำผลการตรวจคะแนนมาหาค่าความยากง่าย (p) ได้ 0.33 – 0.77 ค่าอำนาจจำแนก 0.33 – 0.66 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ 0.71

3.6 นำแบบทดสอบไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

การสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert) ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษาหลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัยจากเอกสารและงานที่วิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 สร้างแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยยึดหลักการสร้างของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 20 ข้อ

4.3 นำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียน ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องของการใช้ภาษาในแบบสอบถามให้เหมาะสม จึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

4.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข จำนวน 20 ข้อมาคำนวณ ค่า IOC ตั้งแต่ 0.8 -1.00 จำนวน 20 ข้อ ไปทดลองหาคูณภาพ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ จำนวน 32 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและตรวจให้คะแนนโดยใช้เกณฑ์

ข้อที่กล่าวในเชิงนิมาน (Positive Statement)

มากที่สุด	ให้	5 คะแนน
มาก	ให้	4 คะแนน
ปานกลาง	ให้	3 คะแนน
น้อย	ให้	2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

ข้อที่กล่าวในเชิงนิเสธ (Negative Statement)

มากที่สุด	ให้	1 คะแนน
มาก	ให้	2 คะแนน
ปานกลาง	ให้	3 คะแนน
น้อย	ให้	4 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	5 คะแนน

4.5 นำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนจากข้อ 4.4 มาตรวจให้คะแนนแล้ว คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ตามวิธีของครอนบัค (Cronbach) ที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) (ลิวัน สายยศและอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 200) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

4.6 นำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนที่คัดเลือกแล้ว จำนวน 20 ข้อไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

วิธีดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 67) ดังตารางแบบแผนการทดลอง ดังนี้

ตาราง 4 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T ₁	X	T ₂
CR	T ₁	-X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

เมื่อ	ER	แทน	กลุ่มทดลอง
	CR	แทน	กลุ่มควบคุม
	X	แทน	การทดลองโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 5E
	-X	แทน	การทดลองโดยการจัดการเรียนรู้ปกติ
	T ₁	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง
	T ₂	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง

2. การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 32 คน กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งโดยจับสลากเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 5E กลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้ปกติ

2.1 ก่อนการทดลองผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ทั้งสองกลุ่มเมื่อทำการทดสอบแล้ว นำมาตรวจให้คะแนนพร้อมทั้งบันทึกผลไว้

2.2 การดำเนินการทดลอง กลุ่มละ 5 ชั่วโมง/สัปดาห์ เป็นเวลา 2 สัปดาห์

2.3 หลังการทดลองใช้แบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่าง และแบบวัดเจตคติต่อสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตรวจสอบให้คะแนนพร้อมทั้งบันทึกผลไว้

2.4 นำผลที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และแบบสอบถามเจตคติต่อสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 5E และ การจัดการเรียนรู้ปกติ โดยใช้ t - test แบบ Independent

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนการทดสอบ เพื่อหาระดับคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียน

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อหาการกระจายของคะแนน ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 79) มีสูตรสำหรับคิดคำนวณดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียน

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแบบทดสอบ โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 249)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าความยากง่าย (p) โดยใช้สูตร บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 84)

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	p	แทน	ระดับความยาก
	R	แทน	จำนวนผู้ตอบข้อสอบนั้นถูก
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบทั้งหมด

2.3 ค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้สูตร บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 84)

$$r = \frac{R_u - R_L}{f}$$

เมื่อ	r	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	R_u	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก
	R_L	แทน	จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก
	f	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำที่เท่ากัน

2.3 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
คำนวณจากสูตร KR -20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) พิชิต ฤทธิ์จรูญ
(2544, หน้า 278)

$$r_{\alpha} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s^2} \right]$$

เมื่อ	r_{α}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของคนที่ทำถูกแต่ละข้อ
	q	แทน	สัดส่วนของคนทำผิดแต่ละข้อ ($q = 1 - p$)
	s^2	แทน	คะแนนความแปรปรวน

2.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบเกมวัดเจตคติต่อสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2545, หน้า 99)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ
	s_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3. สถิติที่ใช้ตรวจสอบสมมติฐาน

ใช้สถิติทดสอบ ที (t-test) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เจตคติต่อสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่เป็นอิสระต่อกัน โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 115)

3.1 กรณีที่ assume ความแปรปรวนของประชากรทั้งสองกลุ่มเท่ากัน คำนวณค่า ที จากสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left(\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right) \left(\frac{n_1 + n_2}{n_1 n_2} \right)}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะให้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในตารางแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
n_1	แทน	จำนวนกลุ่มทดลอง
n_2	แทน	จำนวนกลุ่มควบคุม
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม

3.2 กรณีที่ assume ความแปรปรวนของประชากรทั้งสองกลุ่มไม่เท่ากัน
คำนวณค่า t จากสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

กรณีนี้จะใช้ค่า df จากสูตร

$$df = \frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2} \right)}{\frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1} \right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{S_2^2}{n_2} \right)^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตใน ตารางแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
n_1	แทน	จำนวนกลุ่มทดลอง
n_2	แทน	จำนวนกลุ่มควบคุม
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์